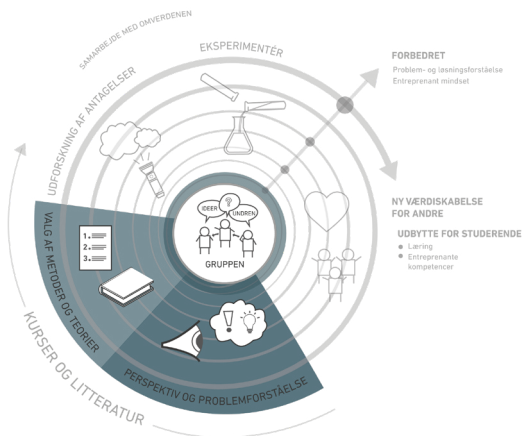

VÆRKTØJ | FREMTIDSVÆRKSTED

Hvordan er værktøjet koblet til Entreprenørskabs-PBL?

Værktøjet guider deltagerne igennem centrale dimensioner af en innovationsproces fra problemidentifikation til virkeliggørelse gennem regler og strukturer for en demokratisk understøttet og samarbejdsbaseret innovationsproces.

Hvad er værktøjet?

Fremtidsværkstedet er en mødeform eller workshop, hvor studerende kan afsøge og udveksle erfaringer og komme med konkrete ideer til løsning på centrale udfordringer.

Fremtidsværkstedet er en meget handlingsorienteret tilgang til problemer og løsninger. Fremtidsværkstedet består af 3 tematiske faser: en kritikfase, en utopifase og en realitetsfase/virkeliggørelsesfase.

Hvad kan man opnå ved at anvende "Fremtidsværksted"?

Værktøjet kan bidrage til at indkredse problemer og finde på nye og uventede løsninger gennem samarbejde med forskellige interessenter, og kan således bidrage til både ideskabelse og samskabelse med brugere, da der gennem fremtidsværksted tilstræbes en fælles innovationsproces, hvor "eksperter" og "novicer" mødes med de samme rettigheder.

Fremtidsværkstedet kan bidrage til at virkeliggøre fælles drømme med udgangspunkt i egne visioner og utopier. Værktøjet kan bidrage til skabelse af et entreprenørielt mindset med fokus på skabelse af nye løsninger på centrale og relevante problemer, som aktørerne bidrager aktivt til løsning på.

Hvordan anvendes det?

Fremtidsværkstedet kan anvendes til ret store hold på op til ca. 50-60 personer. Mødelederen (underviseren) er en central figur, og må sikre, at metodens forskellige faser følges nøje, og at de forskellige regler for hver fase overholdes, så tematisering og prioritering af deltagerens udsagn gennemføres på en demokratisk måde.

Tidsforbrug:

Oftest en hel dag, men kan også koges ned til 3 timer

Krav til rummet:

Der skal være mulighed for at ophænge store plancher på væggen og for at studerende kan gå rundt og har mulighed for at skrive og notere på vægplancher.

Tema:

Indledningsvis vælges et tema for fremtidsværkstedet, og det skal være et tema, der er relevant for deltagerne (fx de studerende, hvis kun studerende deltager). Det kunne f.eks. være Studiemiljø/ Miljøpolitik / Nærmiljø etc.

Faser:

Fremtidsværkstedet består af 3 faser, og afvikles i denne rækkefølge: **Kritikfasen, Utopifasen, Realitetsfase/Virkeliggørelsesfase:**

1. Kritikfase:

- Hvad bremser mine muligheder – f.eks. for at få et godt studie-miljø? (Det er afgørende, at der arbejdes med problemer, der opfattes som betydningsfulde af deltagerne, og det betyder, at de studerende virkelig skal være kritiske, før de bliver konstruktive).

2. Utopifase:

- Hvis alt var muligt, hvordan ville det gode studiemiljø så se ud?

3. Realiseringsfase:

- Hvordan skaber vi et godt studiemiljø – hvem gør hvad? Modellen har sigte på at være konkret problemløsende.

Kritikfasen har fokus på, hvad vi er utilfredse med, hvad vi vil problematisere, og hvad vil vi kritisere. I denne fase er det ikke tilladt at problematisere andres udsagn. Ud fra en brainstorming formes således individuelle stikord. Kritikken skrives på tavler, og kritikken formuleres af forslagsstillere og diskuteres. Efterfølgende giver deltagerne point. På den baggrund sammenfattes og skabes særlige kritik-tema-kredse, der indfanger den kritik, der er enighed om, da afstemning indikerer hvilke temaer, de vil forsøge at løse og arbejde videre med.

I **Utopifasen** noteres, igen på plancher, alle de forslag til forandringer, som deltagerne kan komme på i relation til de højest prioriterede kritiktemaer fra den forrige fase, der igen er u-censurerede.

Det er ikke et krav, at forslagene skal være realistiske – fantasien er det vigtigste.

Utopifasen vender kritikfasen på hovedet, alt kritik, stort som småt er kommet ud, og nu er der fokus på: "Hvad nu hvis?" f.eks. vi havde tid nok, ingen bedømmelseskriterier etc.

Ingen må derfor komme med indvendinger, kun uddybende spørgsmål er tilladt. I fantasifasen omformuleres stikord således til positive udsagn. Også her skal den efterfølgende udvælgelse ske på baggrund af point, der samles i fantasi-temakredse.

I **Realitets- eller Virkeliggørelsesfasen**

Plancher med fantasi-resultater hænges op. Nye ideer tilføjes, og processen har fokus på idé-udvælgelse: Hvilke ideer er særlig interessante? Dette følges op med kritisk diskussion af de valgte løsningsforslag, hvorefter der vælges en/flere ideer, og der er fokus på, hvilke konkrete skridt der kan tages til virkeliggørelse. Der udarbejdes en protokol med udsagn, deltagerliste og navne på personer, der er ansvarlige for at følge op. Det er muligt at gøre dette til et permanent værksted, hvor man kan præcisere og diskutere, hvad vi kan tilføje forslagene (f.eks. udnytte elementer fra fantasifasen), formulere projektudkast etc.

Her begynder realitetstjek: Hvad kan lade sig gøre (sagkundskab, regler m.m.), og der fastlægges projektmål – etaper før virkeliggørelse af projektet.

Kilder

Jungk, Robert & Norbert R. Müllert (1984): Håndbog i Fremtidsværksteder, Politisk Revy.

Horn, Finn og Sørensen, Jette Scoot (1984): Fremtidsværksteder for arbejdsløse lærere, Unge Pædagoger, nr. 5, 1984.

Horn, Finn og Sørensen, Jette Scoot (red.) (1987): Fremtidsværksteder i Danmark - Teori og praksis, Politisk Revy.

Jungk, Robert (1988): Modets Princip, Stridskrift mod resignationen, Politisk Revy.

Horn, Finn (1993): Fremtidspædagogik, Danmarks Lærerhøjskole.

Kontaktperson

Birthe Lund, Institut for Kultur og Læring.